

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12CoPom/1/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4619201223
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4619201223.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Denisy Šaligovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú U. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A., ul. S. č. XXX/X, t. č. bytom H., X. u B., ul. M. F. č. XX, zastúpená Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany ako kolíznym opatrovníkom, dieťa matky Z. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Prievidza, ul. Vnúťorná č. 150/5, t. č. bytom H., X. u B., ul. O. F. XX a otec neurčený, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Topoľčany zo dňa 17.mája 2019 č. k. 10PPOm/1/2019-13, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie m e n í tak, že nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým maloletú U. C., nar. XX.XX.XXXX dočasne z v e r u j e do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n.o., Škultétyho 246/9, Bošany bez zbytočného odkladu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 17.mája 2019 č. k. 10PPOm/1/2019-13 podľa § 365 odsek 1 Civilného mimosporového poriadku nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil povinnosť pracovníkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Topoľčany odovzdať maloletú U. C., nar. XX.XX.XXXX do starostlivosti pracovníkov Krízového strediska Orchidea Bošany, ul. Škultétyho č. 246/9 bez zbytočného odkladu.

2. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany (ďalej len "Úrad") podal dňa 16.5.2019 o 13,16 hod. na súde návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podľa § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len "CMP"), ktorým bude mal. U. C. dočasne zverená do starostlivosti právnickej osoby - Krízového strediska Orchidea Bošany, ul. Škultétyho č. 246/9 a to z dôvodu, že maloletá sa narodila slobodnej matke, otcovstvo k nej nie je určené, v meste Prievidza, kde majú obidve trvalý pobyt, prišli o byt, od januára 2019 bývajú na Ubytovni u B. v H., kde im končí dočasné bývanie a podľa ich informácií matka nemá zabezpečené iné bývanie, nemá kde aj s maloletou ísť. S matkou a maloletou býva aj stará matka dieťaťa p. U. T., ktorá je starobná dôchodkyňa, ktorá tiež zabezpečovala starostlivosť o maloletú, keďže matka ju sama nezvláda a to vzhľadom na to, že je ťažko zdravotne postihnutá, pohybuje sa len s dvomi barlami. Problém v rodine nastal v čase, keď sa stará matka vážne zranila, spadla v domácnosti a utrpela zlomeniny, následne bola hospitalizovaná a v súčasnosti nie je jasné, kedy bude prepustená z nemocnice, ani aká je perspektíva jej uzdravenia. Matka sa snaží sama zvládnuť starostlivosť o dieťa, ale prakticky nie je schopná postarať sa ani sama o seba, potrebuje vzhľadom na svoj zdravotný stav pomoc inej osoby, hygiena v domácnosti sa radikálne zhoršila, čo Úrad doložil aj fotografiami. Z ich poznatkov je zrejmé, že matka sa nedokáže sama o dieťa adekvátne postarať a vzhľadom na jej zdravotný stav, neupravenosť zovňajšku, ktorým je na verejnosti nápadná (chodí neprimerane oblečená, neučesaná), nie je ani perspektíva, že matka do budúcnosti za podmienok, ktoré má, sa o dieťa bude riadne starať. Úradu nie sú známe osoby, ktoré by boli schopné sa o dieťa postarať, matka to sama nezvládne, navyše

je v situácii, keď jej končí dočasné bývanie a nemá kam ísť. Je preto podľa jeho názoru ohrozený riadny psychický, fyzický a sociálny vývin mal. dieťaťa a situáciu je potrebné riešiť v zmysle § 365 CMP.

3. Po oboznámení s návrhom a pripojenými dôkazmi - kópiou rodného listu maloletej, správou z MŠ na ul. Škultétyho v Topoľčanoch a fotodokumentáciou zo šetrenia pomerov v domácnosti súd prvej inštancie zistil, že mal. U. C. je narodená mimo manželstva, otcovstvo k nej nie je určené. Matka s maloletou a svojou starou matkou bývajú od januára 2019 na ubytovni v Topoľčanoch, matka je zdravotne ťažko postihnutá, maloletá U. začala od 1.3.2019 navštevovať MŠ na ul. Škultétyho v Topoľčanoch, kde chodila v sprievode prababky, ktorá je toho času hospitalizovaná v dôsledku úrazu, ktorý si spôsobila v domácnosti a ktorého následkom boli viaceré zlomeniny. Od doby hospitalizácie starej matky je domácnosť, v ktorej maloletá žije, značne zanedbaná, ako to vyplýva z predloženej fotodokumentácie, matka vzhľadom na svoj zdravotný stav nie je schopná sa sama primerane o maloletú postarať, navyše jej končí ubytovanie a ďalšie bývanie nemá vyriešené.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 324 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, § 360 ods. 1, 2, § 361, § 365 ods. 1, 2, § 367 ods. 1-4 Civilného mimosporového poriadku

5. Uviedol, že na základe zistených skutočností dospel k záveru, že je potrebné dočasne a okamžite upraviť pomery mal. U., pretože jej priaznivý vývin je vážne narušený, keďže matka, s ktorou doposiaľ žije, nie je schopná sama bez pomoci inej osoby postarať sa ani o maloletú, ani o seba, pričom doteraz nie je známa taká osoba, ktorá by sa o maloletú bola schopná riadne postarať, napr. z okruhu širšieho príbuzenstva a pod. Preto je nevyhnutné, aby bola maloletá umiestnená do zariadenia, kde jej kvalifikovaný personál poskytne adekvátnu starostlivosť a z tohto dôvodu súd nariadil neodkladné opatrenie tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.

6. Proti uvedenému uzneseniu podala odvolanie matka maloletej U., žiadala uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnuť. Uviedla, že v čase odobratia maloletej sa ona nachádzala v nepriaznivej životnej situácii, keď jej starká bola dlhodobo v nemocnici po úraze a ona sama je ťažko zdravotne postihnutá. Snažila sa postarať o svoju dcéru, chodili sa najesť do reštaurácie, dala jej napapať, kúpila jej čo bolo treba, ale nedarilo sa jej to tak ako by bolo treba. Uznala, že poriadok v domácnosti nemali, ale svoju dcéru ľúbi a chce byť s ňou. Jej starká je už doma a napriek tomu, že mala úraz a je staršia, myslí si, že to spolu zvládnu. Ona telefonovala do Orchidey do Bošian, informovala sa na maloletú, bola tam dňa 02.06.2019 aj s otcom maloletej. Maloletá jej povedala, že jej je bez nej a starkej smutno a plakala. So starkou sa postarali, aby ich domácnosť bola v poriadku, dali do poriadku oblečenie, veci, je tam čisto. Maloletá má miesto v škôlke, môže tam chodiť. Uznala svoje zlyhanie a sľúbila, že bude robiť všetko preto, aby starostlivosť o maloletú zvládla.

7. K odvolaniu matky sa písomne vyjadril Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Topoľčany, navrhol uznesenie potvrdiť. Uviedol, že matka maloletej sama len s veľkými obtiažami dokázala zabezpečovať starostlivosť o maloletú, resp. dieťa bolo odkázané samé na seba a dokonca pomáhalo matke zabezpečovať denné úkony v domácnosti, či dokonca variť. V stave v ktorom sa matka nachádza, nedokáže sama zabezpečiť starostlivosť o dieťa, prestala ju dokonca vodiť do materskej školy. Matka sa s maloletou potulovala po meste, v domácnosti sa jej hromadili zbytky potravín, výkalov, spolu v veľkom množstvom oblečenia, hračiek, odpadu, hygiena bola vo veľmi zlom stave, z bytu sa šíril veľký zápach, ľudia z okolia poukazovali na to, že matka sa nedokáže o dieťa postarať. Na základe rozhodnutia súdu bola maloletá odovzdaná pracovníkom Centra pre deti a rodiny do Bošian dňa 21.5.2019. Matka sa o maloletej telefonicky informovala iba jedenkrát. Po návrate starej matky prešetrili pomery v ich domácnosti na ubytovni. Uviedli, že zmluvu o prenájme majú do 27.06.2019, potom sa budú sťahovať na dva týždne do ubytovne v Prievidzi a od 10.07.2019 by sa mali presťahovať do 2-izbového bytu do podnájmu v Topoľčanoch. Matka i jej stará matka sa pohybujú pomocou barlí. Poriadok a hygiena v byte boli lepšie ako v čase pred odobratím maloletej. V byte bolo upratané, ale aj tak sa šíril zápach.

8. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) prejednal vec bez viazania na rozsah odvolania (§ 65 CMP) a na dôvody odvolania (§ 66 CMP) a po prejednaní veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) dospel k záveru, že súd prvej inštancie prijal správny právny záver o potrebe nariadenia neodkladného opatrenia.

9. Podľa článku 1 CMP súd postupuje v konaní v súlade s ochranou verejného záujmu a práv zaručených zákonom a prihliada na dobré mravy. Oprávnenia niekoho iného ako účastníka konania vyplývajúce zo zabezpečenia ochrany verejného záujmu upraví zákon.

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie

12. Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Podľa § 329 ods. 2 CSP pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

14. Podľa § 360 ods. 1,2 CMP: (1) Neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. (2) Ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej.

15. Podľa § 361 CMP súd nariadi neodkladné opatrenie aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem.

16. Podľa § 365 CMP ak sa ocitne maloletý bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie a priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd neodkladným opatrením nariadi, aby bol maloletý dočasne zverený do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí.

17. Na základe právnej úpravy vecí ochrany maloletého dieťaťa ak sa maloleté dieťa ocitne bez akejkoľvek starostlivosti (ak dieťaťu nemá kto poskytnúť starostlivosť) alebo si to vyžaduje okamžitá ochrana jeho života, zdravia a priaznivého vývoja (ak ide o dieťa zanedbané, týrané a pod.), ak je tu dôvodná hrozba alebo narušenie, súd neodkladným opatrením nariadi, aby bol maloletý dočasne zverený do starostlivosti fyzickej alebo právnickej osoby. V uznesení o nariadení neodkladného opatrenia súd konkrétne určí osobu, do dočasnej starostlivosti ktorej sa zveruje maloletý (fyzická osoba, detský domov, krízové stredisko a pod.). Zvýrazňuje sa tým osobitosť a urgentnosť prípadov, v ktorých súd musí konať okamžite a nie je vylúčené konať aj na základe akéhokoľvek podnetu, najmä na základe návrhu orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorý je povinný bezodkladne podať súdu návrh na vydanie neodkladného opatrenia, ak sa dieťa ocitne bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie alebo priaznivý psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin vážne ohrozený alebo narušený (§ 27 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z.z.). Ak súd rozhoduje o neodkladnom opatrení, rozhodne do 24 hodín od doručenia návrhu. V tejto lehote je súd povinný uznesenie aj vyhotoviť. Uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené. V takom prípade je teda uznesenie vykonateľné aj bez jeho predchádzajúceho doručenia. Účastníkom sa však doručuje až pri uskutočnení jeho výkonu, a účastníkom, ktorí neboli prítomní pri výkone uznesenia, doručí súd uznesenie spolu so zápisnicou o priebehu výkonu dodatočne. Proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia možno podať odvolanie, to však nemá vplyv na jeho vykonateľnosť, ktorá predpokladá povinnosť plniť na základe tohto rozhodnutia. V konaní o nariadení neodkladného opatrenia nie je nutné ustanovovať maloletému procesného opatrovníka, pretože ide o urgentnú potrebu zabezpečenia jeho ochrany.

18. Ak súd nariadil neodkladné opatrenie o zverení maloletého do starostlivosti fyzickej alebo právnickej osoby, zabezpečí, aby rozhodnutie bolo vykonané. Súčinnosť súdu pri odovzdaní dieťaťa do starostlivosti súdom určenej osoby poskytuje orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; odovzдание dieťaťa sa musí uskutočniť spôsobom primeraným veku dieťaťa a rozumovej vyspelosti dieťaťa. Potreba zabezpečenia ochrany maloletého vyplýva aj z ustanovení zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine. Sleduje sa najmä záujem maloletého dieťaťa, ktorý bol ako zásada zakotvená prijatím zákona č. 175/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o rodine. V zmysle uvedenej zásady je záujem maloletého dieťaťa prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa, okrem iného, zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa,

bezpečnosť dieťaťa, ako aj bezpečnosť a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, ohrozenie vývinu dieťaťa a pod. Nariadenie neodkladného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi a zákon ani nepredpokladá, aby pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení súd vykonával dokazovanie (§ 185 a nasl. CSP). Pre nariadenie neodkladného opatrenia je postačujúce, že okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť dočasného opatrenia, sú aspoň osvedčené.

19. Odvolací súd zaoberajúc sa vecou z hľadiska vyššie uvedených zákonných ustanovení a skutkových okolností prezentovaných kolíznym opatrovníkom dospel k záveru, že nariadenie neodkladného opatrenia súdom prvej inštancie, spočívajúce v umiestnení maloletej U. C. do Centra pre deti a rodiny Orchidea Partizánske, prevádzka Bošany, je dôvodné a súd prvej inštancie vec po právnej stránke správne posúdil. Aj podľa názoru odvolacieho súdu je v záujme maloletej, aby bola dočasne zverená do starostlivosti ústavu za situácie, že podľa zistenia kolízneho opatrovníka je vážne ohrozené jej zdravie a priaznivý vývoj. Podľa zistenia kolízneho opatrovníka matka sa o maloletú nevie riadne postarať, sama je odkázaná na pomoc v bežnom živote, keďže je ťažko zdravotne postihnutá, pohybuje sa pomocou dvoch barlí. Vo výchove a starostlivosti o maloletú jej pomáhal jej stará matka, ktorá však v súčasnosti je po úraze a tiež sa pohybuje pomocou barlí, navyiac ide o staršiu osobu. V súčasnosti matka a jej stará matka sa podľa ich vyjadrenia musia presťahovať do Prievidze a potom o dva týždne by sa mala znovu presťahovať do Topoľčian. Z toho je zrejmé, že v súčasnosti matka nie je schopná sa starať o maloletú, nemá pre maloletú vhodné bytové podmienky, keďže sa bude sťahovať do ubytovne do iného mesta, nie je zrejmé do akých podmienok, pričom bývanie v Prievidzi má dohodnuté iba do 10.07.2019.

20. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam odvolací súd ustálil splnenie zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia v zmysle § 365 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku v zhode so závermi súdu prvej inštancie.

21. Keďže podľa § 365 ods. 1 CMP ak sa ocitne maloletý bez akejkoľvek starostlivosti alebo ak je jeho život, zdravie a priaznivý vývoj vážne ohrozený alebo narušený, súd neodkladným opatrením nariadi, aby bol maloletý dočasne zverený do starostlivosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorú v uznesení určí, odvolací súd podľa § 388 CSP napadnuté uznesenie z dôvodu zákonu nekorešpondujúcej formulácie napadnuté uznesenie formálne zmenil tak, že sa nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým sa maloletá dočasne zveruje do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Orchidea, n.o. Bošany. Svojím spôsobom ide o potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu s tou zmenou, že nejde o uloženie povinnosti ÚPSVaR Topoľčany bezodkladne odovzdať dieťa do starostlivosti právnickej osoby, ale o dočasné zverenie maloletých detí do starostlivosti označenej právnickej osoby, ktoré je už aj realizované. Zároveň odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 360 ods. 2 CMP, podľa ktorého ak súd nariadi neodkladné opatrenie bez návrhu pred začatím konania vo veci samej, začne konanie vo veci samej alebo poučí účastníkov o možnosti podať návrh na začatie konania vo veci samej. S ohľadom na to, že v tejto veci bolo nariadené neodkladné opatrenie mimo konania vo veci samej, ktoré - podľa obsahu spisu - zatiaľ neprebíha, bude nutné zo strany súd začať aj konanie vo veci samej. V konaní vo veci samej súd vykoná dôkazy, z ktorých bude možné vyvodiť záver o tom, či matka je schopná sa o dieťa zo všetkých hľadísk postarať a zabezpečiť mu riadny fyzický i psychický vývoj, resp. či bude daný dôvod na nariadenie ústavnej výchovy, prípadne na iné rozhodnutie.

22. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).